

SYLABUS KURZU pre UPV na letný semester 2022-2023

Kód kurzu KPEP/M-UPVde233/22 KPEP/M-UPVex233/22	Kurz ESTETICKÁ VÝCHOVA	Počet hodín týždenne 2	Počet kreditov 2	Ukončenie H	Prerekvizity žiadne
Vyučujúci prof. PhDr. Erich Mistrík, CSc., Katedra etickej a občianskej výchovy					

Kontakt:

Moskovská ul. 3, miestnosti č. 211, tel: 02/9015-319
erich@erichmistrík.sk mistrík2@uniba.sk

Anotácia:

Predmet vedie študentov k chápaniu možností, ako využiť prácu s umením v škole a v rozvoji kultúrnych kompetencií detí. Cez praktické cvičenia rôznych metód estetickej výchovy študenti získavajú zručnosti pre plánovanie a uskutočňovanie práce s umením v škole.

Ciele:

Rozvoj poznania:

Poznatky o možnostiach a metódach estetickej výchovy umením.
Prehľad o hlavných koncepciách estetickej výchovy.

Rozvoj schopností a zručností:

Schopnosti plánovať a riadiť proces estetickej výchovy v triede.
Zvládnutie niekoľkých metód estetickej výchovy.

Témy hodín:

- *Úvod.* Súčasný terén pre estetickú výchovu. Receptívna a aktívna estetická výchova.
- *Ciele.* Zmysel estetickej výchovy. Všeobecné ciele estetickej výchovy. Orientácia na sociálne kompetencie, na chápanie kultúry, na rozvoj osobnostných vlastností dieťaťa. Rozvoj medzi kultúrneho porozumenia. Postavenie estetickej výchovy v našom školstve.
- *Koncepcie.* Kľúčové koncepcie estetickej výchovy: F. Schiller, H. Read, H. Gardner a projekt Nula, E. W. Eisner, A. D. Efland, Polyästhesis, Discipline Based Art Education.
- *Metódy.* Hlavné metódy a modely estetickej výchovy. Klasická a neklasická estetická výchova.
- *Projektovanie.* Čo potrebujem pre projektovanie estetickej výchovy. Vzťah estetickej výchovy k multikultúrnej, občianskej a etickej výchove.
- *Hodnotenie.* Ako hodnotiť v estetickej výchove? Ciele hodnotenia, stratégie a postupy v hodnotení, špecifické a nešpecifické hodnotenie.

Požiadavky na udelenie kreditov a klasifikácia:

Študenti naplánujú a opíšu konkrétnu pedagogickú prácu s umeleckým dielom pri fiktívnej skupine detí. (Na hodinách budeme hovoriť o charaktere tejto práce.)

Priebežné hodnotenie: Študenti pomenujú tému práce s deťmi, hlavné zručnosti, ktoré si deti majú rozvíjať a vyberú si umelecké dielo, s ktorým budú pracovať. Rozsah – cca 1 strana (1 800 znakov). Maximálne 50 bodov.

Záverečné hodnotenie: Študenti komplexne rozpracujú výchovný postup. Rozsah – ľubovoľný. Maximálne 50 bodov.

Kritériá hodnotenia: Didaktická správnosť postupu, rešpektovanie špecifik estetickej výchovy a zvláštnosti skupiny detí. Je nevyhnutné uviesť použitú literatúru.

Formálna požiadavka

Základnou formálnou požiadavkou pre záverečné práce je vysokoškolská jazyková úroveň. Text, ktorý ju nespĺní, vyradím z hodnotenia (=Fx).

Známky:

- A (100-91 %, výborne – vynikajúce výsledky),
- B (90-81 %, veľmi dobre – nadpriemerný štandard),
- C (80-73 %, dobre – bežná spoľahlivá práca),
- D (72-66 %, uspokojivo – prijateľné výsledky),
- E (65-60 %, dostatočne – výsledky spĺňajú minimálne kritériá),
- Fx (59-0 %, nedostatočne – vyžaduje sa ďalšia práca navyše).

Literatúra:

Knihy:

1. *Antológia z dejín estetickej výchovy.* A. Fischerová (ed.). Bratislava : UK, 1992 (bez ISBN)
2. BABYRÁDOVÁ, H.: *Rituál, umění a výchova.* Brno : PdF MU, 2002. ISBN 80-210-3029-1
3. BENEŠOVÁ, M., KOLLÁROVÁ, D.: *Metóda tvorivej dramatiky na 1. stupni základnej školy.* Trnava : Trnavská univerzita, 1998. ISBN 80-88774-34-6
4. BLAŽEK, B., OLMROVÁ, J.: *Krása a bolest.* Praha : Pyramida, 1985 (bez ISBN)
5. ČARNÁ, D., KOTVANOVA, L.: *Nakresli si ovečku.* Bratislava : Slovart, 2019. ISBN 978-80-556-4684-7
6. DAVIDO, R.: *Kresba jako nástroj poznání dítěte.* Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-449-4
7. GERMUŠKOVÁ, M.: *Literárny text v didaktickej komunikácii.* Prešov : FVPV PU, 2007. ISBN 978-80-8068-594-2
8. HRIVŇÁKOVÁ, S.: *Načo je nám výtvarná výchova.* Nitra : PdF UKF, 2005. ISBN 80-8050-660-4
9. MACHOVÁ, E.: *Jak se učí dramatická výchova.* Praha : AMU, 2007. ISBN 978-80-7331-089-9
10. MACHKOVÁ, E.: *Úvod do studia dramatické výchovy.* Praha : NIPOS, 2007. ISBN 978-80-7068-207-4
11. MISTRÍK, E.: *Estetická výchova ako nástroj sebareflexie.* Bratislava : UK, 2016. ISBN 978-80-223-4207-0
12. MIŠUROVÁ, V., SEVEROVÁ, M.: *Děti, hry a umění.* Praha : ISV, 1997. ISBN 80-85866-18-8
13. OPRAVILOVÁ, E.: *Dieťa sa hrá a spoznáva svet.* Bratislava : SPN, 1988 (bez ISBN)
14. PENNAC, D.: *Ako román.* Bratislava : SOFA, 1999. ISBN 80-85752-89-1
15. PRETTE, M. C. – CAPALDO, A.: *Tvorivosť, tvar, farba.* Bratislava : Mladé letá, 1979 (bez ISBN)

16. PRŠOVÁ, E.: *Aktivizácia žiakov metódami dramatickej výchovy*. Banská Bystrica : Metodické centrum, 2000. ISBN 80-8041-354-1
17. READ, H.: *Výchova umením*. Praha : Odeon, 1967 (bez ISBN)
18. ROESELLOVÁ, V.: *Řady a projekty ve výtvarné výchově*. Praha : Sarah, 1997 (bez ISBN)
19. SCHILLER, F.: *Estetické úvahy o umění*. Bratislava : Tatran, 1985 (bez ISBN)
20. SLAVÍK, J.: *Od výrazu k dialogu ve výchově. Artefiletika*. Praha : KU, 1997. ISBN80-7184-437-3
21. SLAVÍK, J.: *Umění zážitku, zážitek umění (teorie a praxe artefiletiky)*. 1. diel. Praha : PdF KU, 2001.
22. SLAVÍK, J., WAWROSZ, P.: *Umění zážitku, zážitek umění (teorie a praxe artefiletiky)*. 2. diel. Praha : PdF KU, 2004.
23. SVOBODOVÁ, M.: *Výtvarná výchova v předškolním věku*. Havlíčkův Brod : Tobiáš, 1998. ISBN 80-85808-47-1
24. ŠUPŠÁKOVÁ, B.: *Projekty a alternativne formy vo výtvarnej výchove*. Bratislava: Gradient, 1999. ISBN 80-967231-4-6
25. UŽDIL, J.: *Medzi umením a výchovou*. Praha : SPN, 1988 (bez ISBN)
26. VALENTA, J.: *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha : Grada, 2008 ISBN978-80-247-1865-1
27. VALENTA, M.: *Dramaterapie*. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-586-5
28. ZÁPOTOČNÁ, O.: *Kultúrna gramotnosť v sociálnopsychologických súvislostiach*. Bratislava : Album, 2004. ISBN 80-968667-3-7
29. ŽILKOVÁ, M. a kol.: *Praktická estetika*. Nitra : UKF, 2001. ISBN 80-8050-500-4
30. ŽILKOVÁ, M. a kol.: *Súčasnú tendencie v estetike a estetickej výchove*. Nitra : UKF, 2007. ISBN 978-80-8094-246-5

Časopisy:

1. *Bibiana. Revue o umení pre deti a mládež*. Vydáva BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti v Bratislave. (Online, 1. 9. 2022): <http://www.bibiana.sk/sk/archiv/digitalna-bibiana/revue-bibiana>
2. *International journal of education through art*. Vydáva INSEA.
3. *Kultura, umění, výchova*. Vydáva Pedagogická fakulta Univerzity palackého v Olomouci.
4. *Múzy v škole. Časopis pre hudobnú, výtvarnú a estetickú výchovu*. Vydáva Fakulta humanitných vied a Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. (Online, 1. 9. 2022) www.muzyvskole.sk
5. *Výtvarná výchova. Časopis pro výtvarnou a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní*. Vydáva Pedagogická fakulta Karlovej Univerzity v Prahe. (Online, 1. 9. 2022) <http://pages.pedf.cuni.cz/vytvarnavychova/>

Východisko pre prácu s umením na webe:

1. ArtsEdge. J. F. Kennedy center for performing arts, Washington. (Online, 1. 9. 2022) <https://www.kennedy-center.org/>
2. Getty Center for Education in the Arts, Los Angeles. (Online, 1. 9. 2022) <http://www.getty.edu>
3. International Society for Education through Art. (Online, 1. 9. 2022) www.insea.org
4. Česká sekce INSEA. (Online, 1. 9. 2022) <https://www.insea.cz/>

Negatívne príklady estetickej výchovy:

1. *Celospoločenský program estetického rozvoje*. Praha : Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1989 (bez ISBN)
2. *Estetická výchova mládeže*. A. Macko (ed.). Bratislava : SPN, 1964 (bez ISBN)
3. JŮVA, V.: *Estetická výchova (vývoj – pojetí – perspektivy)*. Brno : Paido, 1995. ISBN 80-85931-12-5
4. KOLEKTÍV.: *Estetická výchova pre stredné školy*. Bratislava : SPN, 2001. ISBN 80-08-01872-0
5. *Program výchovy a vzdelávania detí v materských školách*. (Kapitola Estetická výchova.) Bratislava : MŠ SR, 1999. ISBN 80-967721-1-2
6. RAZUMNYJ, V. A.: *Estetická výchova*. Bratislava : Smena, 1975 (bez ISBN)